

»SLOVENEČ« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 180.—
za pol leta 90.—
za četrt leta 45.—
za en mesec 15.—
za inozemstvo celoletno K 240.—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 30.—
za inozemstvo 35.—

SLOVENEČ

Inzerat:
Enostopna politveta (60 mm
širka in 3 mm visoka) —
prostor)
za enkrat . . . po K 400
uredni razpis, postava
tbl. po K 800
pri večjem naročilu popust
Najmanjši oglas 50/3 mm K 10.
Izhaja vsak dan izvenredno po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511. horn.-hero. 7583.

Dr. J. P.

Italija na smrtni po- stelji.

Resni glasovi o kritičnem stanju Itali-
je se izza znane Nittijeve okrožnice v pre-
tekli jeseni čimdalje množe. Da Italija res
preživlja usodne ure, izpričujejo nevarni
notranji pojavi, ki so značilni za države
tik pred katastrofo.

»Kaj je vzrok te strašne agonije« (piše
te dni v »Secolu« znani italijanski zgodovinar
Ferre), ki jo preživlja kraljevina
Italija, nahajajoča se med življenjem in
smrtjo? Zdi se mi, da je vzrok ta, ker je
svetovna vojna zajela Italijo v zvezi, ki je
v teku časa spremenila smisel in cilj, ka-
terima Italija ni mogla ostati zvesta, ker
je stopila v to zvezo zato, da obvaruje sve-
tovni mir in ne da s pomočjo te zveze
vzplamti svetovna vojna. Vzrok sedanje
italijanske agonije obstoji v tem, ker Itali-
ja ni mogla prekriti rok gledati sve-
tovalne vojne, od katere je bila odvisna tu-
di njena usoda, in ker je stopila v vojno s
svojimi starimi zavezniki brez vsakega
jasnega vzroka, ki bi se pretvoril v simbol
za mase, ki so morale na bojišče. Vsega
tega so krive vlade od 1905—1915, kate-
rim je skoro vedno načeloval Giolitti. To-
da Giolitti je danes, v slavi že šestih mini-
strski predsednik, začetnik v vladi, Gio-
litti se je varal. Njegova iluzija je jasna.
S to iluzijo pa je uničeno tudi celo Giolit-
tijev življenjsko delo. Ker je Giolitti zno-
va vzel v svoje roke vlado in usodo Itali-
je, zato ne vidim za Italijo druge
alternative, kakor da ali do-
živi čudež, ali pa tragedijo.

Rimski poročevalec dunajske »Arbei-
terzeitung« pravi, da je Giolitti — zadnji
mož in da za Italijo ni rešitve. Po Ferreru
bi mogel Italijo rešiti samo čudež. Toda
to čudenzo vprašanje za realnega misleca
ni nobeno vprašanje. Zakaj Italija je prav-
tako kot vsaka druga država zavisna naj-
prej od lastnih notranjih življenjskih pogo-
jev. Vdor pozna te ter s temi računa, mo-
re vnaprej več ali manj točno določiti nje
notranji in zunanji razvoj. In to ravno ho-
čemo! Pri vsem pa je treba za korekturo
sodbe imeti pred očmi prošlost italjskega
polotoka v rimski dobi, ko je rimski senat
s konzuli in z miščastimi legijonarji Cezar-
jeve dobe vodil rimski imperij. Pomniti je
treba, da se je v Rimu vedno čula glavna
zahteva ljudstva: »Dajte nam kruha!«
Spomniti se je treba na položaj rimske dr-
žave po punskih vojnah, ki so do dobra iz-
trebile vrste kmetijskih sinov. Vse boje za
rimske kolonije je diktirala v glav-
nem ena sama misel, da Italija od nekdanj
sama iz sebe ni mogla preživljati svojega
prebivalstva! To je bila osnovna gonilna
sila vse rimske imperijalistične politike.

Zakaj živeti se je mogla samo od — kolo-
nij. Hrepenenje po kolonijah je bilo zato
že od nekdanj v nujni zvezi s pomanjka-
njem hrane v Italiji. To je treba vedno
pomniti, če hočemo razumeti težnjo seda-
nje Italije po novih kolonijah. Ako se je
morala rimska Italija preživljati le na ra-
čun bojnega plena, ki ga je od vseh strani
manosil tekom nekaj stoletij za dragoceno
svojo kri italjski kmet, tedaj vidimo tudi v
novejši zgodovini Italije isti pojav, samo
s to razliko, da sedanja Italija nikdar ni
mogla z lastnimi vojniki docela osvojiti si
in vzdržati le eno kolonijo. Ne le voja-
ška moč ni več ista kot nekdanj, nego tudi
rimski upravni talent ni v glavah sedanjih
potomcev rimskega imperija. In poleg vse-
ga — vprašanje italjskega kmeta! Ko je
rimski kmet v dolgotrajnih in neprestanih
bojih za razširjenje in vzdrževanje impe-
rija izgubil svojo srčno kri in je prešlo nje-
gov samostojno gospodarstvo v zavisnost
latifundističnih magnatov, ko je postal na
rodni zemlji hlapec in »kolon« rimskih ve-
lekapitalistov, tedaj je odbila ura — rim-
skemu imperiju. Od Avgusta dalje je rim-
ska država umirala pred vsem radi izgube
samostojnega italjskega kmetijskega stanu.

Rimska zgodovina torej priča, da je
bila zgodovina Italije vedno zavisna od
življenjskega vprašanja: »Kje dobimo kruh,
kdo nam ga da?« Vsa politika cesarjev je
zavisela v bistvu od lačnega rimskega
ljudstva. Kdor pozna zgodovino social-

nega vprašanja starega rimskega imperija,
bo vse laže umel — patto di Londra!

Misel na kruh, na dobiček, na kolo-
nije, il sacro egoismo — to vse je v bistvu
združeno z geografskim pojmom Italije.
Toda potomci starih miščastih, discipli-
niranih in na višku strategije stoječih Ce-
zarjevih legijonarjev niso — arditi d'An-
nunzijeve dobe. S temi je možno le toliko
časa držati londonski pakt, dokler drže
podporni stebri — izven Italije! Kdaj je
Italija sama iz sebe nezavisno od tuje po-
moči pridobila le eno deželo za trajno?
Menelik in Tripolitanijska in Albanija z Va-
lono vred —! Vse italijansko hrepenenje
po kolonijah in nadvladi v Sredozemskem
morju, zlasti Adriji je s stališča Italije um-
ljivo; prav tako pa tudi večne krize v Ita-
liji radi tega velikega, a realnim silam na-
sprotnojučega, za Italijo katastrofalno vpli-
vajočega hrepenenja. Vedeti je tre-
ba, da 40 milijonov lačnega,
finančno izčrpanega, gospo-
darsko popolnoma odvisnega,
vsled dolgotrajne vojne one-
moglega in socialno razritega
ljudstva Italija ne more pre-
življati sama iz lastne moči
in da je zanjo zadnji up — voj-
na odškodnina.

Nittijev padec radi dekreta, da bi se
zvišala cena kruhu in bi država poslej ne
delala na račun cenejših živil izrednih
milijardnih dolgov (5 milijard), je najzna-
čilnejši memento za položaj bedne Italije.
Nacionalisti bi ji radi dali sijaj nekdanje-
ga rimskega imperija, pa pozabljajo, da
ljudstvo brez jela in dela ni za imperija-
listično politiko. Treves, socialistični vod-
ja, zato naglašava v zadnji številki »Critica
Sociale«, da hočejo mase italijanskega
ljudstva mir in le mir za vsako ceno. Od-
klanjajo nacionalistično zunanjo politiko
Giolittija in njegove družbe, češ, da je
ravno on eden med povzročitelji svetov-
nega požara, ker je prvi dregnil v —
libijske puščave...

Jadransko vprašanje in londonski
pakt sta za Italijo usodnega pomena, če
se ne razreši tako, kot zahtevajo resnični
interesi Italije. Ti pa ne prenesejo ogrom-
no se množecih milijardnih dolgov, ki so
v nujni zvezi zasedbo pokrajin ob Adriji.
»Od dne, ko se je sklenilo premirje«, piše
Treves, »je izdala Italija za popolno za-
sedbo nasprotnega obrežja v Adriji nad
10 milijard; albanska neumnost nas je stala
doslej že dve milijardi, admiral Millo ima
na mesec »diskretno« vsoto 6 milijonov za
izdatke brez računa...«

Dogodki v Albaniji so izzvali v ita-
lijanskem parlamentu pod pritiskom soci-
alistične kategorične zahteve in grožnje
s splošno revolucijo ter vsesplošne vstaje
v Anconi in drugih italijanskih mestih,
kar bi pred letom dni pomenilo nekaj ne-
čuvnega za italijansko uho; Giolitti se je
udal in Albanijo prepustil z Valono vred
Albancem in zagotovil baje le otok Sase-
no v valonskem zalivu italijanski vojni
mornarici. Tako je padel glavni
kamen iz zgradbe, na kateri
sloni londonski pakt, to je pro-
tektorat nad Albanijo. Pomen tega dogo-
dka je za rešitev jadranskega vprašanja
fundamentalne važnosti. Zakaj z Valono
in Albanijo se je zmalaj ves patto di Lon-
dra, zmalajalo se je vse od Italijanov zase-
dano naše ozemlje preko Reke, Trsta do
Triglava. Zakaj Valona je bila zadnja
trdnjava v obrambnem načrtu londonske
pogodbene črte; Triglav-Snežnik-Valona.

Dve milijardi je Italija morala žrtvo-
vati, da je končno pod pritiskom realnih
razmer uvidela — mizerno politiko Son-
ninove črte v »patto di Londra«. In ne
bo dolgo, ko pride še hujši udarec za na-
cionaliste v Italiji. Zakaj tudi ostalih 8
milijard, ki jih je Italija zabila v Kras,
Istro, Reko in Dalmacijo ter vso črto Tri-
glav-Snežnik-Split, mora po svoji teži
vplivati na razgnete glave slepih šovenov.
Zgoditi se mora končno tudi s to črto, kar
se je z Valono: govorile bodo milijarde
deficita hujše kot kanoni naše države.
Zakaj Treves ima prav, ko imenuje ja-
dransko vprašanje »bulo na drž. telesu Ita-
lije«, lond. pakt »pogubno smernico« Giolit-
tijevе politike, ki hoče obdržati in anek-
tirati vse ozemlje, ki ga je Italija zasedla

po premirju 3. novembra 1918. Italija bo
prepozno spoznala, kako kratkovidne in
slepe može je imela v časih 1915—1920.
Spoznala bo, da je edini Nitij prav zrl,
ko je hotel pospešiti kompromis z Jugo-
slavijo v Pallanzi. Da je ravno njegov
»krušni dekret« prevrgel njegov kompro-
misni koncept, to je kruta ironija usode,
ki ni pustila, da bi se odprle žitnice v Ju-
goslaviji za izstradane stotisoče v Italiji...
za kazen, ker je Italija leta 1918 3. nov.
potegnila izmed dveh dogovorov — usode-
polnega. Mesto »patto di Roma« je vrgla
na miorvno mizo v Parizu z gesto čestit-
ljivega Macchiavellija listino s »patto di
Londra« in si ž njo v brezmejni slepoti
zadržila sama zanjko, v katero je hotela
vsled spremenjenega položaja vjeti mlado,
visokim geslom verujočo Jugoslavijo. Za-
kaj, danes po poldrugem letu
naših bridkih razočaranj se
— Italija trese pred nami, do-
čim je bil trenutek, ko se nam je krčilo
srce od bolesti radi tiste izmišljotine z
italijansko zastavo v Zalogu. Takrat smo
upali, da se postavi Pariz na našo stran,
a zagrmel je stari godrnjač Clemenceau
in obmolknili smo. Danes ni v nas več
strahu. Razmere so se temeljito zasukale.
Iz vladne palače v Ljubljani je govoril
regent in pod vtisom njegovih besed se je
prestrašil ves vesoljni gozd listov, ki do
zadnjega časa ni hotel vedeti, da »Jugo-
slavia esiste«. Naša valuta — gre gori,
lira pa pada. Leto osorej je štela 3.80 K,
danes zopet, toda tedaj smo šli mi doli,
danes gre Italija v katastrofo, iz katere
je ne reši nihče več razen — čudež. Toda
roparjev ne varjejo čudeži. Mlini božje
pravice meljejo počasi, a zato tem go-
toveje.

Bodimo veseli — bliža se ura ob-
računa!

Državni proračun za leto 1920—21.

Finančni minister predloži narodnemu
predstavnstvu proračun za proračunsko
leto 1920/21. Državni dohodki so proraču-
nani na okroglo 4 milijarde (4 tisoč mili-
jonov) dinarjev, stroški pa 100 milijonov
dinarjev več. Tako bi znašal primanjkljaj
samo 100 milijonov dinarjev. Tak primanj-
kljaj ne pomeni pri tako visokem proraču-
nu nič (nepokrita bi bila samo štiridesetina
vseh stroškov), saj je še letos o Veliki
noči znašal naš deficit dobrih 100 milio-
nov dinarjev vsak mesec. Če se torej na-
črt finančnega ministra uresniči, oziroma
če je finančni minister dohodek in stroške
res pravilno ocenil, bi mi v prihodnjem letu
prišli skoro do ravnovesja med izdatki in
dohodki, torej do cilja, za katerim mora iti
vsako pametno javno kakor privatno go-
spodarstvo. V naši državi presenečenja ni-
so izključena; hvala Bogu, pri nas niso
izključena niti prijetna presenečenja, kar
nam je najbolje dokazal dinar, čegar vred-
nost se je takorekoč čez noč podvojila in
potrojila; saj je stal že više nego laška lira
in če Bog da, to ni bilo samo trenutno. Ako
temu presenečenju sledi še drugo: ravnove-
sje v državnem proračunu, bo s tem
zrastel naš politični in gospodarski ugled
doma in na tujem.

V državnih dohodkih so všeti davki
z vsoto 2 in osmino milijarde dinarjev to-
rej sedemkrat višjo vsoto, nego dosedaj.
V lanskem proračunu so bili davki cenjeni
samo na 300 milijonov dinarjev. Kako se
bodo davki tako povišali? V novoosvobo-
jenih krajih se bo pobiral zemljiški in hišni
davek v dinarjih, tako da bo vsak plačeval
toliko dinarjev na leto, kolikor je pred voj-
no kron. Na ta način se torej gotovi davki
početvorijo, dasi moramo reči, da se tu ne
more govoriti o zvišanju davka v pravem
pomenu besede, ker dandanes dinar še
vedno niti oddaleč ni to, kar je bila ne-
kdaj krona. Dalje je vpoštevan davek na
vojne dobičke s 300 milijoni dinarjev; lo-
rej pričakuje finančni minister, da bo v
naslednjem proračunskem letu donasal sa-
mo davek na vojne dobičke toliko, kolikor
je bil dosedaj proračunan ves davek v celi
državi. Zanimivo je, da minister računa,
da bodo tudi stroški za invalide znašali
300 milijonov dinarjev in da bo torej da-

več na vojne dobičke baš pokrili stroške za
invalide. (Invalidov je 200.000 bivših voja-
kov in 350.000 članov invalidskih rodbin).
Carina bo donasala po proračunu g. mini-
stra 400 milijonov dinarjev.

Med izdatki zavzemajo prvo mesto iz-
datki za vojsko. Ena in osmina milijarde
dinarjev več nego četrtino (28%) vseh
stroškov. Seveda ne gre ta vsota na plače
in stroške za vojake, ampak zlasti na »na-
bavke in materialne izdatke«.

V kritiko posameznih postavk v pro-
računu se ne moremo spuščati; to je stvar
poslancev. Vsekakor se pa skladamo brez-
dvomno vsi v eni točki: predpogoj zdrave-
mu gospodarstvu v državi je ravnovesje
med državnimi dohodki in izdatki. Ako
država živi samo od »pufa«, se res dosti-
krat godi, da razmetava denar kakor —
pijan milijarder. Tudi v naši državi smo
opažali dostikrat, da je razmetavala, kjer
bi ne bila smela, a štedila tam, kjer je bilo
neumestno in škodljivo. Boljše gospodar-
stvo bo prišlo takrat, kadar bo gospodaril
finančni minister v zavesti, da mora imeti
za vsak izdatek tudi pokritje.

Kresovi sv. Cirila in Metoda v Korotanu.

Rož, 4. julija 1920.

Slovenski Korotan je nadel v nedeljo,
4. julija, na predvečer praznika sv. Cirila
in Metoda, čisto slavnostno, čisto ognje-
niško obleko. Komaj so se začele tajno
spuščati večerne, mračne sence p. Pod-
juni, Rožu in Zilji ter objemati s svojim
prelepim kresnim snom doline in gore,
ravno so se posloviili zadnji solnčni žarki
s svojimi večernimi poljubi od belih ple-
šastih glav gorskih velikanov, že so se
začeli vžigati bajni, romantični kresovi po
najvišjih vrhovih Ziljskih planin in mogoč-
nih Karavank — v čast in slavo prvim
slovanskim blagovestnikom sv. Cirilu in
Metodu. Lepšega naravnega prizora si ne
moreš predstavljati, kakor je bil sv. Cirila
in Metoda kresni večer letos na sloven-
skem Korotkem.

Kakor umetniško, harmonično nani-
zan venec električnih luči so goreli bajni
kresovi po vrhovih in dolinah, in to v pasu
A in B in po Ziljski dolini.

Komaj je zatisnil dan svoje oči, že je
zagorel močilen ogenj tam na strmem
Dobraču nad temno Čajno — in takoj za
njim so zažarele mogočni kresovi na Br-
nici, v Malošah, Rikarja vasi in so se po-
zdravili z mogočnimi sosedi na skrajni se-
verni nemški meji v Vernbergu, na mosta-
njah, na Slovenji gori, na Dholici in nad
Porečami. Odtod so si podali ognjene po-
zdrave čez Uršlo goro in Gosposvetsko
polje na Sinjo planino, kjer je nad Djek-
šami z mogočnim plamenom žvečal veli-
časten kres proti sinjemu nebu. Te kre-
sove so zažgale, zanetile zavedne sloven-
ske koroške duše v pasu B ter tako jasno
izpričale svoje slovansko čuvstvo in miš-
ljenje. Vmes ravnina med Beljakom-Celov-
cem in Velikovcem. Na Osojnici od Vr-
skega jezera pri Vrbi na zapadu — pa doli
do Rodiš in Medgorij — vse je bilo v pla-
menu. Posamezni kraji, vrhovi in griči so
kar tekmovali med seboj, kdo bo zakuril
večji ogenj — na čast našim narodnim
apostolom. To je bil drugi venec narod-
nega ognja in navdušenja po naši roman-
tični Osojnici, ki deli pasu A od pasa B.
Tako sta glasovali con A in B na pred-
večer praznika sv. Cirila in Metoda jasno
in pomenljivo z živim ognjem izpričali, da
spadata skupaj po duhu in naravi, da sta
torej enotni, edini.

Tretji venec, največjačnejši in naj-
mogočnejši pa se je vstrel tam od Malo-
škega poldneva — od Jepe pa do Visokega
Obirja in ponosne Pece nad Mežico in
Pliberkom. To je bil karavanski venec,
prižgan od koroških slovenskih fantov in
deklet, zažgan na čast sv. Cirilu in Me-
todu ter v pozdrav svojim bratom, zasluž-
njem v robstvu v pasu B in v Ziljski
dolini.

Tam od Jepe — kjer se strne začas-
na laška, nemška in jugoslovanska meja
— pa čez Turško glavo, Babo, Golico,
Kladie, Kavelčni in Sveški vrh, v sedovsod

so se dvigali mogočni zublji Ciril-Metodovih ognjev v prelestno jasno noč. Nad Bistrico in St. Janžem v Rožu, nad Borovljami in Šmarjeti, po vseh vrhovih, patah in drčah, vse je bilo v čarobnem, bajnem ognju. Najbolj pa se je odlikoval Visoki Obir in široka Peca. To je bil tretji venec v ognjenem slavaloku, ki se je dvigal v plamenu v zvezdnato nebo kot jama, ognjena priča, da so Karavanke za vedno, večno združene z Jugoslavijo, s Slovenskim Korotanom. Koroški rojaki in rodoljubi, katere loči začasno umetna meja med pasom A in B, pa so s kresovi, ki so jih zanetili na čast sv. Cirilu in Metodu, v obeh pasovih v tako mnogobrojnem številu, s tem svojim slovesnim ognjem dejansko manifestirali in demonstirali za enotnost Slovenskega Korotana, za nerazdeljivost in neločljivost pasa A in B.

Mogočni slovenski kresovi, ki so gorili na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda tam na Dobraču in po Osojskih Turah in na Slovenji gori onkraj Vrbskega jezera v starodavnem Slovenskem Korotanu, ti narodni ognji so mogočen izbruh in nepobiten naraven dokaz, da »tužni Korotan« še živi, da še ni za vedno zamrl, temveč da vstaja k novemu, slovenskemu življenju, k življenju, ki sta ga skoro pred tisoč leti oznanjala prva slovenska blagovestnika sv. Ciril in Metod.

Koroški Slovenci, ločeni v pasu A in B, pa so se s temi kresovi na Sv. Cirila in Metoda večer nemoteno navdušeno med seboj pozdravili s pravi čistem ognjem narodnega navdušenja in edinstva.

Slovenska Koroška je letos na predvečer sv. Cirila in Metoda v znamenju narodnih kresov prednjčila pred celo Slovenijo — in to nam zažiga v srcih pogum, da bo sama premagala svojega narodnega sovražnika — Nemca!

Nemci naj pa si slovenske kresove sv. Cirila in Metoda v Slov. Korotanu v coni A in B dobro zapomnijo in naj bodo prepričani, da so bili ti kresovi prava slovenska »Sonnwendfeier«! Ko so Nemci zadnjič o Kresu kurili svojo »Sonnwendfeier« in so istočasno tudi Slovenci po gorah žgali svoj staroslovanski kres, tedaj so takoj razobnili po svojih časopisih, da so bili ti kresovi »Brudergrüße« med Slovenci in Nemci! Kaj poretiko sedaj? — Povemo jim mi: to so bili kresovi pravega jugoslovanskega bratstva in edinstva koroških Slovencev s celo ostalo Jugoslavijo!

Italijanska krutost.

Nečloveško postopanje z našimi ujetniki in interniranci v Italiji.

»Edinost« objavlja sledeči dopis, ki v živih barvah opisuje muke in trpljenje nesrečnikov, ki so se vrnili iz daljnega vzhoda, da pojdejo še v huje suženjstvo: G. urednik! Te vrstice Vam pošiljajo nesrečni ljudje, ki pozabljeni od vsega sveta živijo zaprti na Proseku, kot kaki zločinci. Razcapani smo, umazani, invalidi in bolniki, lačni smo in žejni, delati moramo kot živina, hranijo nas z rižem, oblačijo s cunjami, zdravijo z delom, tolažijo s psovskami. Kdo smo? Kaj smo zakrivil? ... Krivi smo, da smo živi! Ali ni na vsem svetu več nobenega, ki bi se za nas pobrigal in nas rešil tega trpljenja? Okoli dvesto nas je. Prišli smo po večini iz daljnega vzhoda, kjer smo preživeli konec vojne kot ujetniki. Ohranili nas je pri življenju samo up, da bomo še enkrat videli svojo družino, svojo rojstno hišo. Prišli smo pohabljeni in izstradanci po dolgem, mučnem in nevarnem potovanju vendar enkrat po petih letih na prag svoje domovine, jokali smo od veselja, da smo zopet doma — a sedaj! Zaprli so nas tukaj kot kake zločince, postopajo z nami, kot bi bili ubili svoje očete. Pišemo vsak čas domov — naše vasi so blizu, domačini smo! — toda od nikoder glas. Kaj je s pismi? Ali so naše družine pomrle, naši vasi požgane? Usmilite se nas vendar, saj nismo morilci, ne požgalci... Kdo smo? Interniranci smo, ki tukaj čakamo smrtne obsode. Odrtrgali so nas od naših družin in nas odpeljali v italijanske trdnjave, odkoder so nas pripeljali na Prosek. Vprašamo, kaj smo zakrivil? — nikdo ne ve odgovora. Zahtevamo naj nas zaslajšajo. Odgovarjajo nam: »Nimamo še obtožbe proti vam!« ... Kaj hočete torej od nas? Ubite nas vendar, če vam je tako ljuba naša kri, toda ne pustite nas, da tukaj umiramo!

Država SHS.

Kongres gledaliških igralcev.

LDU Zagreb, 6. julija. Danes je bil v prisotnosti 200 gledaliških igralcev odprt prvi kongres združenja jugoslovanskih igralcev. Za predsednika združenja je bil izvoljen Sava Todorović. Igralce je pozdravil tudi zastopnik mesta Zagreba Basalla, poudarjajoč velike naloge igralske umetnosti. Nato je bilo izvoljeno predsedstvo kongresa, odposlale so se brzojavke Nj. Vel. kralju Petru, Nj. Vis. prestolonasledniku Aleksandru, ministrskemu pred-

sedniku dr. Vesniču, ministru Pribičeviću in narodnemu predstavništvu. Prečitali so se brzojavni pozdravi, ki so došli na kongres, nato pa poročila o poslovanju prejšnjega leta. Potem so bile izvoljene tri sekcije: 1. sekcija za sestavo zakona za gledališča, 2. finančna sekcija, 3. disciplinarna sekcija. Prestolonaslednik je odlikoval upravni odbor centralnega združenja z redom sv. Save.

Občinske volitve v Zagrebu.

LDU Zagreb, 6. julija. Povodom razpisa mestnih volitev za 20 izpraznjenih mandatov je klub mestnega zastopstva demokratske stranke brzojavil ministrstvu za notranje stvari in ga pozval, da izvede volitve po predpisih uredbe in po načelih proporcionalne volilne pravice.

Sestanek poverjenikov za soc. skrbstvo.

LDU Zagreb, 6. julija. Dne 1. avgusta se sestanejo v Belgradu vsi poverjeniki za socialno skrbstvo pri pokrajinskih vladah, da razpravljajo o ureditvi stanovanjskega vprašanja.

Avstrijska republika.

Obmejne komisije.

LDU Dunaj, 5. julija. Dunajski dopisni urad poroča: Vlada je zadnje dni prejela od generalnega tajništva mirovne konference navodilo o obmejnih komisijah, ki jih predvideva saintgermainska državna pogodba v svrhu določitve državnih meja. To navodilo vsebuje več določb, ki deloma dozevno presegajo besedilo državne pogodbe in bi mogle imeti v primeru stroge izvedbe za posledico omejitve pravic, ki pristojajo obmejnim komisijam. Ker je ravno Avstrija z ozirom na določbe mirovne pogodbe, ki so že same po sebi neugodne, najobčutnejše interesirana na dobrohotni, eksistenčnem potrebam države odgovarjajoči izvedbi mejne regulacije, je vlada smatrala za svojo dolžnost, da proti tem določbam v Parizu ugovarja. Hkrati je vlada to priliko uporabila v to, da opozori vrhovni vet, naj bi se dala v spremni noti k madžarski mirovni pogodbi predvidena možnost priziva na svet zveze narodov potom pristojne obmejne komisije v svrhu preprečenja krivic pri določevanju meja v etnografskem in gospodarskem oziru tudi komisiji, ki je poklicana, da določi avstrijske meje.

Konferenca v Spai.

LDU Spaa, 5. julija. (DunkU — Wolff.) Danes dopoldne ob 11. uri se je vršil prvi razgovor konference v gradu Villa Freineuse. Predsedoval je belgijski ministrski predsednik Delacroix. Ko je došla nemška delegacija, so ji odkazali sedeže na levi strani mize, ki ima obliko podkve, poleg Japoncev. Pogajanja so se nato pričela brez vseh formalnih pozdravov. Najprej so določili dnevni red, ki naj vsebuje naslednje točke: Izvedba pogojev vojaškega značaja, vprašanje obnovitve, dobava premož, vprašanje kaznovanja takozvanih vojnih zločincev in vprašanje Gdansega. Državni kancelar dr. Fehrenbach je izrazil svoje zadoščenje, da je došlo do kontraktičnih pogajanj, nato pa je izjavil, da ima nemška mirovna delegacija in ves nemški narod trdno voljo, lojalno izpolniti vse mirovne pogoje. Pri pogajanjih glede vprašan vojaškega značaja bi bila vsaka potrebna tudi prisotnost državnega ministra za brambo in generala Seekta. Ko se je prejšnji dan zvedelo, da se bo razpravljalo o vojaških vprašanjih, so obadva takoj naprosili, naj nujno prideta. Vendar preje kakor jutri popoldan ne moreta priti. Konferenca je nato sklenila, počakati prihoda obeh gospodov. Na vprašanje državnega kancelarja, ali pri razgovorih glede kaznovanja vojnih zločincev ne bi bilo morda potrebno, da bi se jih udeležil tudi državni pravosodni minister, se je odgovorilo, da bi bilo to nujno želeli. Sicer pa prideta tudi angleški lordkancelar in francoski pravosodni minister. Državni kancelar je opozoril konferenco na dejstvo, da je pravosodni minister obenem tudi podkancelar in da bi državni zbor, ki ravno zbora, težko pogrešal državnega kancelarja in podkancelarja, če bi bila dalje časa odsotna. Vseled tega je sklenila konferenca, da bo reševala kaznovanje v četrtak. Nato se je konferenca odgodila.

LDU Pariz, 5. julija. (DunkU) Posebni poročevalec Agence Havas v Spai javlja: Strokovnjaki so se bavili z dogovorom o razdelitvi nemške odškodnine za obnovo, ki je bil v načelu že sprejet v Bruslju. — Finančni strokovnjaki so razpravljali o notni italijanske delegacije glede razdelitve odškodnine, kjer se zahteva, naj dobi Italija 10%, toda ne manj kot štiri milijarde zlatih mark in naj se zviša tonaža avstrijske flote, ki je določena za Italijo. Zavezniki bodo na pripombe turške delegacije k mirovni pogodbi baje odgovorili, da odklanjajo, razpravljajo o teh pripombah. — Turška vlada bo ali podpisala pogodbo, ali pa se bo smatrala kot sovražnica entente. Vrhovni svet bo o tem končno odločil. Nemški brambni minister

Gessler in general Seckt prideta jutri ob štirinajstih. Konferenca se sestane ob polšestnajstih in se bo takoj bavila z vprašanjem razorožitve.

Politične novice.

— **Odpor proti kancelarparagrafu.** Belgrad, 4. julija. Od vseh krajev prihajajo Jugoslovanskemu klubu protesti zoper nameravani kancelarparagraf, pa tudi v Narodnem predstavništvu samem narašča odpor zoper njega. Slovenski demokratje se strašno srdijo na ministra Protića, ker je kot pameten politik nastopil proti kancelarparagrafu, in ga zato psujejo s klerikalcem. Kdor ne pleše po nespametnem taktu, ki ga dajejo kratkovidni demokratski politiki, je — klerikalec. Jutri imajo demokratje klubovo sejo, na kateri bodo razpravljali, ali naj vložijo svoj kancelarparagraf ali ne in v kateri obliki. Toliko je jasno, da v vladi ne bo sprejet, in če bodo demokratje na svoji zahtevi vztrajali, pride lahko do krize. Tako lahko miselno se demokratje igrajo z vlado in državo, vse samo iz strahu pred bodočnostjo, ki jim ne bode posejala z rožicami.

— **Nač državno avtoriteto.** Naši socialisti so očividno mnjenja, da zanje ne obstoja nobena državna oblast. Postavijo se lahko preko in nad postavjo. Za druge seveda veljajo predpisi, oni jih lahko prestopajo. In če bi se državna oblast drznila proti njim uporabiti silo postave, se pregreši tako uradnik kakor tudi državna oblast proti majesteti socializma. V tem duhu vzgajajo socialistični voditelji svoje pristaje. Ni čuda potem, če menijo »nižje« sodrugi, da so zanje zakoni in naredbe državne oblasti deveta briga. V tem duhu je hotel tudi g. Kristan na zadnjem shodu v Kočevju utrditi šo peščico svojih zvestih. General brez armade vidi, da je izgubil njegov sijaj. Na vse pretege se trudi, da bi ga dobil nazaj. Na shodu v Kočevju — mimorede povedano, je ostalo izmed pičlega števila poslušalcev do konca komaj 15 ljudi — so objubljali voditeljem zadnje komunistične pobune v Kočevju, da jim bodo že oni izposlovali, da se jim nič ne zgodi. Strastno so napadali političnega uradnika, ki je le vršil svojo dolžnost v smislu predpisov. Podobno taktiko nadaljuje g. Kristan tudi v parlamentu s svojimi interpelacijami. Rehabilitirati hoče svoji izgubljeni sijaj. Nam je žal zapeljanih žrtev socialističnega in komunističnega demagoga. Naloga državne oblasti je pa, da varuje svojo avtoriteto in ne klone pred rdečim terorjem g. Kristana in njegovih pomagačev.

— **Klerikalizem v sodišču.** Pod tem naslovom je priobčil »Slovenski Narod« dne 1. t. m. dopis iz Novega mesta. Napada se vodja okrožnega sodišča in okr. sodnik dr. F. Bodi malo odgovora! Grozni zločin, ki se očita vodji sodišča, je kratko naslednji: Dne 23. junija se je imela vršiti pri okrožnem sodišču vzklicna razprava v znani tožbi Ivana Vehovca, župana iz Zuzemberka, zoper notarja Carlija. Za člane senata je bil določen med drugimi tudi sodni svetnik K. Vehovčev zastopnik je svetnika K. odklonil iz razloga, ker je ta načelnik krajevnega odbora J. D. S. za Novo mesto in kot tak gotovo prav malo pripraven, da sodi v tako izrazito političnem procesu. V enakem položaju bi moral vsak objektiven predsednik odklonitvenemu predlogu ugoditi. Popolnoma naravno in samoposebi umevno je torej, da je vodja sodišča odklonitvenemu predlogu Vehovčevega zastopnika ugodil in določil v senat drugega člana sodišča, o katerem doslej pač še ni bilo slišati, da bi bil Vehovčev politični somišljenik. To pa je dalo povod za alarmanten napad v »Slov. Narod« na osebo vodje sodišča in še posebej na osebo dr. F. Na lepem si je resnicoljubni dopisnik izmislil, da je bil dr. F. na večer pred razpravo v frančiškanskem samostanu, da se je tam razgovarjal z Vehovčevim zastopnikom o razpravi, ki se je imela drugi dan vršiti, da so tam pečno v noč pilili in napivali Vehovčevi zmagi itd. Bila da je tam večja družba odličnih pristašev S. L. S. Dejstvo pa je, da dr. F. tisti večer sploh ni bilo v samostanu, kar lahko potrdijo vsi samostanski prebivalci. Družba odličnih pristašev S. L. S. pa je popivala, se radovala, napijala Vehovčevi zmagi itd. edinole v glavi »Narodovega« dopisnika, ki si je moral vse to izmisliti, da oblati neljube mu osebe in preračunano vpliva na nadsodišče v Ljubljani, ki ima rešiti Carlijev predlog na odklonitev novomeškega in delegacijo drugega sodišča za razsojo te kazenske zadeve. Veleznačilno je, kako se ta odklonitveni predlog utemeljuje: »Na čelu sodišča je pristaš S. L. S.« Nadsodišče temu predlogu pač lahko ugodi, toda potem se ustvari zelo nevaren preudic, ki ne bo v korist pravosodju, kajti dosledno potem v političnih pravih naših ljudi ne bodo smeli soditi sodniki, ki pripadajo nasprotni politični stranki. Če se bo to načelo potem dosledno izvajalo — bo nam zelo »prav!« Ugotavljamo pa, da vodja sodišča ni niti član senata, ki ima v tem slučaju soditi. — Pisca

zadevnega članka v »Slov. Nar.«, ki hoče doseči svoj namen z obrekovanjem in lažjo, povemo pa to-le: Ako se Vam hoče boja v časopisu, smo Vam na razpolago, toda vedite, da nam ne bo treba operirati z lažjo in obrekovanjem, v rokah imamo dovolj resničnega gradiva. Ali naj pišem o tem, da je bila Vehovčev sodba prvič razglašena pri žganju in drugič pri vinu? Ali naj pišemo o znani zapuščinski razpravi? Ali naj povprašamo javno, kaj je z raznim blagom, zlasti usnjem, ki se je ob prevratu zaplenilo? Čeprav se nas bo zmerjalo z denuncianti po stari priljubljeni navadi, ki je zlasti zadnje leto prišla do veljave, bomo udarili nazaj tako, da bo gotove dopisnike prijatelje zbolelo, da bo jož. Z maslom na glavi ni dobro siliti na solnce.

— **Sokolske bolečine.** Liberalno časopisje od »Domovine« do »Slov. Naroda« razodeva že cel teden srčno bol, ki razjeda sokolske vrste od regentovega sprejema sem. Naravnost pobesneli so. Na cestah napadajo dejansko Orle in Orlice, mariborski orlovski lepaki so polni izrodov njihove srčne izobrazbe, liberalno časopisje se kosa v surovih izrazih. Padli so v podvojeno posurovelost. Čudimo se njihovem razburjenju, saj so vendar pri obisku regenta vsled izredne svoje vsiljivosti zavzemali najčastnejša mesta, spremljali regenta z belci v mesto, otvorili špalir, liberalno učiteljstvo je prepovedalo šolskim otrokom pozdravljati Orle, saj so doslegli nadalje, da so jih liberalni listi našli 4000, medtem ko jih je bilo v resnici vseh skupaj 1500 (sokolov, sokolic in naraščaj). Svojo konjenico so prevažali iz Ljubljane na Bled, iz Kranja v Trzič, svoje članstvo so dirigirali iz Trziča in Skofje Loke v Kranj, popoldne iz Kranja v Trzič in v zlic temu je moral načelnik Sokola v Trziču priznati na tozadevno vprašanje regenta, da je Orlov več kakor Sokolov. Številna premoč Orlov po vsej deželi (Bled, Trzič, Domžale, Maribor, Litija) je bila regentu in spremstvu jasna. Pri koncertu, gledaliških predstavah in ljudski veselici, povsod so zavzemali Sokoli častna mesta rediteljev. Na Bledu si je njihov član s surovo silo priboril vstop v čoln, v katerem se je vozil regent in kateri čoln je pripravil in okrasil drugi. In vendar to razburjenje? Regentov sprejem so hoteli porabiti za agitacijo za svojo sokolsko organizacijo, ker s svojim delom ne pridejo naprej, hočejo s pavovim perjem prikriti svoje zredčene vrste. Po izjavah očitcev ni bilo med Sokoli niti tretjine telovadcev in članov smo opazili bore malo. Ker se jim je njihov načrt ponesrečil in padel na njihovo organizacijo madež klečeplazenja in breztaktnosti vsiljivosti, zato to divjanje sokolskih vrst. Se več takih nastopov in konec bo njihove slave, ki živi le od starih tradicij.

— **Razkol v slovenski demokratski stranki.** Včerajšnji zagrebški »Jutarnji list« poroča iz Ljubljane, da prične 15. t. m. izhajati v Ljubljani že večkrat napovedani list »Jutro« kot službeno glasilo omladinske struje v demokratski stranki. Pričakuje se, da bo ob tej priliki sploh prišlo do razkola med starinsko in mladinsko skupino in da se bodo starini pod vodstvom župana dr. Tavčarja organizirali s samostojno ter se pridružila bodisi radikalcem, ali pa, kar je verjetnejše, Medakovičevi skupini.

— **Občinske volitve v Srbiji.** Ves glasovalni material (škaflice, kroglice i. dr.) je odposlan na vse občine v Srbiji. Material za južne kraje se nahaja pri okrožnem načelniku v Skoplju, ki ga bo v nekaj dneh razposlal občinam.

— **Stanovanjska naredba v Belgradu.** Medtem, ko vidijo nekateri prizadeti v Ljubljani veliko krivico v Gosarjevi stanovanjski naredbi in kličejo proti njej Belgrad na pomoč, bo Belgrad menda — začel sam Ljubljano — posnemati. Tudi tam menda ne bodo smele banke, zavarovalna društva in oni Belgrajčani, ki so očitno bogatini, več stanovati po privatnih hišah, ampak bodo morali »u najkrajšem roku poditi svoje palate«. Tako piše belgrajski »Politika« z dne 2. julija t. l. pod naslovom »Za podizanje Beograda«. Iz tega poročila posnemamo, da bo v Belgradu začela država graditi razne zgradbe za svoje urade, ki so doslej nameščeni dostikrat po privatnih hišah. Tako se bo n. pr. dovršila zgradba, namenjena prvotno za novi parlament (na Batal-džamiji); v tej zgradbi, ki je sedaj za parlament itak premajhna, ker se je pričela graditi že pred vojno, bosta imela svoje lokale državni svet in glavna kontrola. Konstituenta tudi ne bo več zborovala v kraljevem dvoru, ampak se bo do jeseni zanj zgradila posebna začasna stavba. Nekatere državne zgradbe se bodo povečale z novimi nadstropji in dozidala se jim bodo nova krila. Poleg vsega tega pa pripravljajo, kakor se govori v parlamentarnih krogih, ministrstvo za javna dela v sporazumu z upravo belgrajske občine poseben program za podizanje Belgrada. Po tem programu... se ima izdati posebna naredba, ki bo pripomogla k podizanju Belgrada. Ta naredba bo določala, da banke in zavarovalne dru-

žbe ne morejo več stanovati po privatnih hišah, ampak morajo v najkrajšem roku sezidati svoje palače. Isto se bo določilo tudi za poedince, za ono Belgrajčane, ki so očitno bogataši. Prazna stavbišča v sredini mesta se bodo obremenila s posebnim davkom.

+ Kaj nameravajo z bojkotom proti Ogrski. Bojkot proti Ogrski se nadaljuje. Dosedanja pogajanja niso dovedla do uspeha. Tajnik mednarodne strokovne zveze izjavlja, da hočejo z bojkotom le pomagati ogrskim delavskim organizacijam, da se lahko prosto razvijajo. To je le zunanja plat tega gibanja in nekako opravičilo, da so mogli bojkot začeti. S tem gibanjem zasledujejo višje cilje. V vojski se je delavska internacionala, o kateri so toliko govorili in bili silno ponosni nanjo, razbila. Napraviti hočejo znova poskus, da nanovo ustvarijo in oživotvorijo delavsko internacionalo. Ta bojkot naj bi bil prvo dejanje delavske internacionalne. Če se jim ta poizkus posreči, pojdejo brezdvoma v svojih političnih ciljih mnogo dalje.

Dnevne novice.

— **Nj. Vis. regent Aleksander** je vsled naporov na potovanju v Ljubljano in Zagreb zbolel. Prestolonaslednik je pozval zdravnika. V času bolezni ne bo sprejemal nobenih avdienc.

— **Umrli** je 3. t. m. na Dunaju, kamor je šel zdravja iskat, gospod Teodor Hribar, splošno znani trgovec iz Gorice. Pokojnik je bil sin vadniškega učitelja v Gorici in nečak pok. p. Angelika Hribarja. Bil je poslovodja in trgovini Delpiero v Gorici, dr. Gregorčič ga je poklical v »Krojaško zadrugo«, ki je stala tik pred polomom. Z izredno spretnostjo in marljivostjo je rešil zadrugo in združnike pred katastrofo. Kasneje je prevzel sam trgovino in si s svojo solidnostjo in postrežljivostjo pridobil ugled in premoženje. Stal je vedno v vrstah SLS na Gorškem in podpiral narodne ustanove izdatno, prav posebno »Šolski dom« v Gorici. Med vojsko je začel bolehati, ravno ko si je hotel ustanoviti lastno ognjišče, prehitela ga je smrt v tujini. Truplo prepeljejo pozimi v Gorico. Gorškemu slovenstvu se je s pokojnikom zrušil krepak oporni steber. Blag mu spomin!

— **Triglavski polk.** Njegovo kralj. Višočanstvo prestolonaslednik je za časa svojega bivanja v Ljubljani in po pregledu trup ljubljanske garnizije z naredbo FABR. 882 od 28. junija t. l. odredil, da se kr. 40. pešpolk, prejšnji slovenski planinski polk, od danes imenuje »Triglavski polk«.

— **Visokošolska vest.** Gosp. dr. Franc Kidrič, kustos na dvorni biblioteki na Dunaju, se je habilitiral na filozofski fakulteti dunajske univerze za slovensko filologijo. Skoro istočasno je dobil časten poziv na novoustanovljeno stolico za slovensko filologijo na univerzi v švicarskem Freiburgu.

— **Gg. abiturientje**, ki so se odločili, da vstopijo v ljubljansko semenišče, naj prošnje za sprejem osebno izročijo semeniščnemu vodstvu, če mogoče, še tekom tega meseca. Prošnji naj bo priloženo zrelostno spričevalo in krstni list. Izkaz o premoženjskih razmerah se lahko prinese ob vstopu v semenišče. Brez zrelostnega spričevala se nihče ne sprejme.

— **Širite knjižico »Zločin nad domovino«!** Skrbite, da jo dobe v roko vsi, ki jim je namenjena. Izvod stane 4 K; za trgovce, kolporterje in vse, ki pošljejo denar naprej 3 K 50 vin. Naroča se pri: Katoliški Ligi v Ljubljani.

— **Slovenska zveza** naznanja svojim članom, da je zadnji čas za prijave na zborovanje v Mariboru. Doselej se je prijavilo že nad 100 članov in članic, več Čehov in 100 tovarišic in tovarišev bratov Hrvatov. Kakor vse kaže, se bo zborovanje razvilo v kongres jugoslovanskega krščanskega učiteljstva. Kdor se še ni javil, naj stori to takoj. Prijavi je priložiti še 20 K za izkaznico, ki se dopošlje po pošti. Prijave je naslavljanjati na Ivana Štruklja, nadučitelja na Viču.

— **Predavanja o Koroški po Sloveniji.** Poroča se nam, da predavanja o Koroški, ki se v zadnjem času vrše po Sloveniji, ne prireja društvo »Gospodarski zvon«. Tozadevna informativna predavanja bo začelo imenovano društvo šele prirejanjati.

— **Vojaški dopusti** v svrhu gnebliscita v con B na Koroškem. Kakor poročajo nemški časopisi, je avstrijsko vojno ministrstvo odredilo, da dobijo vsi vojaški zaposlenci, ki so upravičeni glasovati v con B, v to svrhu potreben dopust za več časa.

— **Za uradništvo.** Ministrstvo za prehrano in obnovu zemlje je sklenilo, dati državnim uradnikom in uslužbencem blago za obloko proti odplačevanju v mesečnih obrokih.

— **Julij Meini** (delniška družba) naznanja p. n. občinstvu otvoritev svojega podjetja na Aleksandrovi cesti št. 1 (prej Humanica) in se priporoča naklonjenosti občinstva.

— **Optik Fasching v Gradcu.** Vodji tvrdeke Fasching nasl. & Ko. se je kljub izrednim težkočam na vseh polih proizvajanja

posrečilo tako spopolniti svojo zalogo gotovih ščipalnikov in očal iz double in niklja, dalje okovov iz double in niklja kakor tudi risarskega orodja, posebno za šole in strokovno-tehniške zavode, da more vsak čas izvrševati tudi največja naročila. Častitim odjemalcem se dalje naznanja, da tvrdka preskrbi tudi izvozna dovoljenja za SHS. Plačila v nemško-avstr. kronah. Interesenti naj se obrnejo na to tvrdko po posebne ponudbe, oziroma so jim za obisk na razpolago trgovski prostori v Gradcu.

Ljubljanske novice.

lj S. K. S. Z. ima sejo danes zvečer v navadnih prostorih ob navadni uri. Važno! — Predsednik. (K)

lj **Izlet pevskega zbora »Glasbene Matice« na Koroško.** Pevci se odpeljejo v soboto jutraj iz Ljubljane ter prirede še isti dan ob 7. uri zvečer koncert v Borovljah v telovadnici meščanske šole. Naslednji dan se odpeljejo k Vrbskemu jezeru na Otok. Tam se bo vršil po dopoldanski službi božji, pri kateri pojejo tudi pevci Glasbene Matice, drugi koncert. Posebno k temu koncertu vabimo vse zavedne rodoljube, da pomnože s svojo mnogobrojno navzočnostjo narodno zavest naših koroških bratov. Vreme imamo krasno, na tisoče je Ljubljančanov, ki še niso videli naravnih krasot zemlje, ki bi jo naši sovragi radi odtrgali od naše Jugoslavije. Vsak si želi v nedeljah vun v prosto naravo, vse hiti iz zaprašenega mesta pod vedro nebo. Odločite se to nedeljo za izlet na Koroško, kjer dobite mnogo duševnega užitka in razvedrila. Kdor hoče prisostvovati koncertu na Otoku, naj se odpelje s prvim izletniškim vlakom. Nazaj vozi okoli polu desete ure zvečer posebni vlak.

lj **Zveza uradnic in trg. nastavljenk** Krekove prosvete ima danes zvečer ob četrt na osem predavanje v Alojzjevišču. Predava preč. g. dr. Srebrnič.

lj **Mesto venca** na krsto umrlega g. Bonača je izročil našemu uredništvu g. hotelir Leopold Tratnik 100 K za pevsko društvo rokodelskih pomočnikov v Ljubljani.

lj **Italijanski aeroplan** nad Ljubljano. Včeraj po 17. uri se je nenadoma pojavil nad Ljubljano italijanski aeroplan, ki ga je bilo takoj spoznati po italijanskih barvah. Krožil je nekaj časa zelo nizko nad Ljubljano, plul proti Zalogu in nad Posavjem, nakar je obrnil zopet proti demarkacijski črti. Z našega letališča se je kmalu dvignil jugoslovanski aeroplan, ki ga je zasledoval visoko v zraku do meje. Italijani postajajo menda nervozni.

lj **Stanovanjski urad.** Odgovarjajoč na tozadevno včerajšnje notico »Slovenca«, pripominjam sledeče: Stanovanjski urad je 18. maja 1920 razveljavil nakazilo stanovanja v Sodni ulici 5, I. nadst. gospodu Albrechtu, in ga nakazal meni. Pri stanovanjskem uradu sem poizvedel, da se stranka kmalu izseli, odnosno da se je že izselila, toda ko se zgledam osebno v Sodni ulici 5, I. nadst., izjavi gospa najemnica, da se sedaj sploh ne more izseliti, ker stanovanja nima, in ga tudi v doglednem času ne bo dobila. Da bo stan. urad v vsem tem natančno poučen, sem mu celo stvar javil ustmeno, in to tudi v prošnji omenil. Vključ temu ni ugovarjal nihče mojemu namenu preseliti se takoj v stanovanje, kar sem tudi storil. Toda dne 24. junija, torej v času, ko sem že bival v novem stanovanju, odvzame stan. urad kratkoma meni nakazano stanovanje in ga nakaže zopet gosp. Albrechtu. Kar se pa opazke o mojem postopanju proti žrtvam na Zaloški cesti tiče, pripominjam sledeče: Po dogodkih na Zaloški cesti sem bil pri stanovanjskem uradu in pri soc. skrbstvu in prošil za slučaj, da bi morale vdove žrtve res zapustiti stanovanje, oziroma Ljubljano, da bi se mene upoštevalo pri nakazilu enega teh stanovanj. Kriv je vsemu temu stan. urad. Gosp. Albrecht je že imel stanovanje, ter je hotel dosedanje stanovanje zamenjati za udobnejše, pri čemur mu je stan. urad pomagal ter meni povzročil nepotrebno dvojno selitev in z njo združene stroške. Pripominjam, da sem iskal stanovanje celo leto ter imel celo vrsto stanovanj nakazanih od stan. urada, ne da bi mogel katero teh stanovanj v resnici dobiti, akoravno se potikam okoli brez stanovanja že od leta 1915. — Ivan Cesar, višji rev. juž. žel.

Najnovejša poročila.

KONEC KANCELPARAGRAFA.

Belgrad, 6. julija. Na današnji seji odbora za volilni red se je vodila tudi debata o kancelparagrafu. Minister za konstituantu Stojan Protić se je kot pameten državnik postavil na stališče svobode vesti in opozarjal nasprotnike, demokrate in socialiste, naj ne izzivajo nad polovico državljanov naše kraljevine. Demokrati in z njimi socialisti Korač so besno napadali duhovnike, pri čemer jim je tudi živahno pomagal dr. Polić od Hrvatske zajednice, ki je očital hrvatskim duhovnikom, da so v cerkvi napadali pokretaše. Ko je bil opozorjen, da bi moral z ozirom na svoja iz-

vajanja glasovati za kancelparagraf, je izjavil, da ne bo glasoval za ta paragraf.

Belgrad, 6. julija. Proti koncu današnje seje narodnega predstavništva je naraščala razburjenost v zbornici, čimbolj se je približevala razprava o členu 95. volilnega zakona, v kateri bi se imel predložiti kancelparagraf. Demokrati pa tega niso storili, kar je pripisovati državniki sposobnosti St. Protića in odločnosti ljudske stranke, ki je bila odločena, izvajati skrajne posledice za svobodo cerkve in vesti.

Belgrad, 6. junija. Kancelparagraf je padel pri prvem čitanju volilnega reda v vodo. Dasi so demokrati v generalni debati z velikim hrupom napovedali kancelparagraf, se ga danes niso upali niti predložiti, ker so uvideli, da bi tak njihov predlog ne dobil večine v parlamentu. Svojo blamažo hočejo prikriti s tem, da govore, da bodo tozadeven predlog predložili pri kakih drugi priliki kot poseben zakonski predlog.

VOLILNI RED.

Belgrad, 6. junija. Danes dopoldne ob 10. se je pričela seja odbora za volilni zakon. Razpravljalo se je o proporcu in kancelparagrafu. Glede proporca ni došlo do nobenega sklepa. Razpravljalo se je tudi o prvem, drugem in tretjem skrutinju. Nekateri so zagovarjali D'Hontov sistem, drugi zopet druge. Sodijo pa, da bo sprejet stari srbski sistem, ki odgovarja Harejevemu sistemu. Minister za konstituantu St. Protić je nastopil proti drugemu skrutinju.

Belgrad, 6. junija. Povodom repliciranja ministra za konstituantu St. Protića na izvajanja posameznih govornikov, je posl. dr. Kramer nekaj ugovarjal. Minister Protić je namreč izjavil, da je dr. Kramer zahteval drugi skrutinji, kar je utemeljeval z državnim edinstvom. Medtem pa, ko je bil dr. Kramer minister za konstituantu in za trgovino, je zamudil mnogo momentov za ukrepitev tega edinstva. Kot minister za trgovino je celo izdajal naredbe, ki so se v Sloveniji izigravale. — Dr. Kramer je odvrnil, da bo na te očitke še odgovoril.

Belgrad, 6. julija. V današnji seji narodnega predstavništva je bil sprejet volilni zakon razen členov 6. in 11., ki sta bila vrnjena odboru. Odbor doslej predsedništvu zbornice še ni sporočil svojih sklepov.

STROGE NAREDBE.

Belgrad, 6. junija. V zakonskem načrtu o redu in delu so določbe, ki poostrujejo naredbe o rabi in prodaji orožja, nadalje določila o demonstracijah v množicah ter o deliktih proti državnim organom. Določila so zelo stroga. Načrt vsebuje tudi odredbe proti špekulativnim trgovcem, ki trgujejo z nedopustnimi velikimi dobički in prodajajo blago po previsokih cenah.

TRGOVSKA POGODBA Z AVSTRIJO.

Belgrad, 6. julija. Prvi del trgovske pogodbe z Avstrijo o izvozu 400 vagonov koruze je že podpisan.

PROTI SREDIŠNJI ZADRUGI.

Belgrad, 6. julija. Dne 11. t. m. na Petrovo se bo vodila v Topčideru velika skupščina kmetov proti središnji zadrugi.

BELGRAJSKE FINANCE.

Belgrad, 6. julija. Belgrajski občini je uspelo urediti svoje finance, tako da ne izkazuje proračun nobenega deficita. Temu je pripomogla največ užitnina.

POGAJANJA Z ITALIJO.

LDU Belgrad, 6. julija. V pariških političnih krogih smatrajo za gotovo, da je naša vlada poslala našim delegatom v Pariz popolne instrukcije, po katerih bi se imela vršiti nova direktna pogajanja. Z ozirom na kritično stanje v Italiji se splošno smatra, da bo pri teh konferencah naš položaj mnogo povoljniji. Ta pogajanja bi se imela pričeti v najkrajšem času. Na italijanski strani bi jih imel voditi grof Sforza, na naši pa dr. Trumbić, ki ima o tem že vse službene instrukcije.

PROTIREVOLUCIJA V ALBANIJI.

LDU Belgrad, 6. julija. Iz Skoplja poročajo, da je v Albaniji popolna protirevolucija. Vlada v Tirani je na prigovorjanje Italije organizirala svoje čete in jih poslala proti ustašem. Čete tiranske vlade so bombardirale Krojo in skoro popolnoma razdejale mesto. Na obeh straneh počenjajo strašna zverstva z ujetniki. Iz Elbasana prihaja vest, da je državljanska vojna v Albaniji v polnem teku. Valona je baje zopet v rokah Italijanov, pristaši Esad paše trpe strašno preganjanje.

POLJAKI SE UMIKAJO.

Vratislava, 6. julija. Po poljskih poročilih se poljske čete umikajo južno od reke Pripjata. General Pilsudski je izdal proglas na poljski narod, v katerem opozarja na nevarnost, v kateri se Poljska nahaja, ter pozivlja Poljake, naj vstopajo kot dobrovoljci v armado.

RUMUNIJA IN BOJI PROTI BOLJŠEVIKOM.

Bukarešta, 6. julija. Včerajšnji časopisi priobčueio posameznosti o zahtevi čene-

rala Payerja, vodje ententne vojaške misije, naj Rumunija pomaga Poljski v vojni proti ruskim boljševikom. General Payer zahteva, naj odpošlje Rumunija svoje čete na Dnjestr, da skupno s poljskimi četami prepreči nadaljnje prodiranje boljševikov. Vrhovno vojaško vodstvo naj bi bilo v francoskih rokah. V ministrskem svetu, ki mu je predsedoval kralj Ferdinand, se je izrekel za vojaško podporo Poljski samo novoimenovani minister za zunanje posle Take Jonescu, vsi drugi ministri pa so bili proti.

VOJSKA PROTI TURČIJI.

London, 6. julija. »Evening News« poroča iz Carigrada, da se je oddelek angleških čet izkrcal v Mudaniji in da prodira proti Brussi.

SLIKAR PROF. KLINGER UMRIL.

LDU Dunaj, 6. julija. (DunKU) Po poročilih listov iz Naumburga je na svojem letovišču v Grossjeni umrl v nedeljo ponoči slavn islikar in kipar prof. Maks Klinger. Bil je star 73 let in je podlegel srčnemu mrtvoudu.

BORZA.

LDU Zagreb, 6. julija. Devize: Berlin 200—205, Italija 430—440, Newyork 64 do 64.50, Pariz 520—530, Praga 165—167, Dunaj 43.50—44.50. Valute: Dolarji 61—62, avstrijske krone 42—43, rublji 120—125, francoski franki 500—550, napoleonor 280—285, nemške marke 200—205, rumunski lei 170—174, italijanske lire 415 do 425, bolgarski levi 0—140, turške lire 290—300, češkoslovaške krone 160—167.

I. slovenski orlovski tabor.

Pevci! Nekaj pevskih zborov, ki so prav močni in ugledno goje lepo umetnost, še ni med priglasili. Ker je še malo časa do mariborske slavnosti, prosimo, da se vsi oglasijo za sodelovanje pri maši in določijo zastopnika za zborovanje; ustanovni zbor Pevske zveze. Zbori cerkveni in svetni po izobraževalnih društvi! Niti enega naj ne bo med Vami, da ne bi poslali vsaj nekaj pevcev in enega zastopnika.

Sestanek frančiškanskih provincijalov. Ker se bodo provincijali vseh šestih jugoslovanskih frančiškanskih provincij vdeležili orlovskega tabora v Mariboru, bodo pri tej priliki imeli tudi oni v frančiškanskem samostanu v Mariboru svoj »tabor« ali sestanek, da bodo razpravljali o redovnih zadevah svojih provincij.

Dijaški vestnik.

d »Slovenska dijaška centrala« posluje vsak dan od 11. do 12. in od 17. do 18. ure, T. č. II. tajnik.

Orlovski vestnik.

Šentpeterski Orel vabi vse brate k fantovskemu večeru, kateri bo v sredo, 7. t. m. ob 8. uri v društvenih prostorih. — Predsednik.

Turistika in sport.

Klub kolesarjev in motociklistov »Mirijska« v Ljubljani priredi dne 11. t. m. cestno dirko Ljubljana—Tržič—Ljubljana. Prireditelj se razdeli v tri skupine vozačev in si cer: Skupina seniorjev (čez 35 let) poljubna kolesa, skupina težkih koles, skupina dirkalnih koles. — Start 11. t. m. ob 7. uri za seniore, ob 1/8, uri za težka kolesa in ob 1/8, uri za dirkalna kolesa. — Prijave za vse skupine sprejema pismeno ali ustmeno tvrdka »Svetla«, Mestni trg 25. — V pripravi so cestne dirke 18. t. m. Ljubljana—Celje—Ljubljana (dostopna vsem klubom sportne zveze Ljubljana) in 1. avgusta Ljubljana—Velikovec (120 km), dostopna vsem klubom Koturaškega saveza.

Gospodarstvo.

g Zadosten domač pridelek sladkorja. Po podatkih poljedelskega ministrstva je letošnje stanje sladkorne pese znatno boljše od lani in se bo zato letos pridelalo tudi neprimeroma več sladkorja. Lani se je doma v državi pridelalo sladkorja okroglo 15 milijonov kilogramov, letos se ga bo pridelalo okroglo 54 milijonov na 20.000 hektarov s sladkorno peso posejane zemlje. Doma potrebujemo na leto 55 do 60 milijonov kilogramov, tako bo domači pridelek skoro polnoma kril domače potrebe, ako brezvestni špekulantje ne bodo sladkorja izvažali na Ogrsko. Naravno je, da bo zato padla cena sladkorju.

Našel se je zlat prstan v stolni cerkvi. Dobi se v Jugoslovanski tiskarni pri hišniku.

Našla se je večja vsota denarja že koncem aprila meseca ob južni železnici v bližini Most. Ker se dosedaj še ni nihče oglašil, se opozarja dotični, ki ga je izgubil, da se oglašijo dopoldne v našem uredništvu, kjer izve naslov.

Glasovir (Stutzflügel) se takoj prodaja ali da v najem. Naslov pri upravnštvu „Slovenca“ pod št. 2714.

Dr. Miloš Besarović

ordinira preko ljeta v Karlovim Varima (Karlsbad), Stara Luka (alte Wiese), kuća Leopard.

Proda se 100 srebrnih kron, vrh za seno, možko dobro ohranjeno kolo, 14 trdo vezanih knjig (povesti) in od kolkovanja dobljeni 20 % bon za K 1758.—, Dunajska cesta 47, v baraki.

Korespondentinja

se išče za Stubico, obvladati mora popolnoma slovensko ter nemško in če le možno tudi hrvatsko korespondenco. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 2633 korespondenca. Spričeval v izvirniku ne prilagati.

Samostojna kuharica prvo vrstna moč za letovišče se išče za takoj. Plača 300 K. — Ponudbe na M. Tekauc, Rimski volec pri Guštanju, vas Kotlje, Slov. Koros.

Šivalni stroj! Ringschiff, malo rabljen se prodaja. Poizve se pri hišnici Pražakova ulica št. 10.

Nekaj lepih oblek in čevljev je na prodaj F. K., Sv. Petra cesta 10, II. nadstropje. Samo sredo, četrtek in petek od 5. do 7. ure popoldne. 2707

Fina šivilja za perilo išče se nujno. Kuštrin, Sodna ulica št. 2, III. nadstropje. 2710

4 gozdi circa 18 oral površine so na prodaj v last ali v izsekanje, bukov, smrekov in jelov les, cena po dogovoru. Več se izve pri M. Jagodic, Zgoša 4, pošta Begunje pri Lescah.

Prispevajte za sklad S. L. S.

Vila Antonija ob Vrškem jezeru blizu Majernika je na prodaj. 9000 m² s krasnim parkom in uto za čolne. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 2694.

Brata Sever zaloga pohištva in tapetniska delavica, Ljubljana, Gosposvetska cesta, Kolize, priporoča vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah. Vabimo na ogled.

Pristno medicinsko **ribje olje** nudi lekarna Piccoli Ljubljana, Dunajska cesta.

Naznanilo.

Centenim damam vladno naznanjam, da je moj Modni salon od 7. julija do 5. avgusta 1920 radi

počitnic zaprt.

Popravila se oddajo do 13. t. m. v stanovanju v iste hiši, vhod na dvorišču. — **Rozi Fabčič**, Rimska cesta št. 6, Ljubljana. 2706

IMPORT EKSPORT la ščetke za snaženje tal iz korenin rižove slame, dobavi vsako količino trdka M. I. L. Pavlič, Virovitica, Slavonija. — Na željo se vpošlje vzorec z navedbo cene. 2683

Kavo po 60 K

za kg dokler traja zaloga. Odjem najmenjši eno vrečo, do 10 vreč, večje množine ceneje, oddaja Jos. Zidar, Ljubljana.

Kalodont

zobno pasto, Nulsol-barvo za lase ter prvo vrstno brilno milo priporoča Stefan Strmol, Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

Prvo vrstno pšenično moko, kašo, ješprenj, proso, oves, otrobi, oljate tropine

oddaja po znižani ceni le na debelo. Fran Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36.

Isčem za **soharico** finega obnašanja, takoj popolnoma izvežbano, samostojno in zanesljivo, z večletnimi izkušnjami proti dobri plači. Predstaviti se je dopoldne od 10. do 12. ure v trgovini M. Tigar, Solenburova ulica št. 1. — Istotam se sprejme šivilja na dom. 2704

Lesna trgovina in industrijska družba na deželni 186

vodjo pisarne

popolnoma večega v lesni stroki ter knjigovodstva in sestave letnega računa za takojšnji nastop. — Ponudbe naj se naslove na upravo „Slovenca“ pod št. 2637.

Mestni stavbenik Ivan Bricelj

stavbeno podjetje tehnična pisarna, Ljubljana, Slomškova ulica 19 nasproti mestne elektrarne, se priporoča za vsa stavbna dela, napravo načrtov in proračunov. Delo solidno, cene zmerne in najboljše klasificirani delavci. 3377

F. J. Peneš, Moste pri Ljubljani

razpošilja na drobno in debelo v vsaki množini: **sladkor, kavo, cikorijo, papriko, poper, rozine, namizno olje, kis, milo, pralni prašek** ter vsakovrstno specerijsko in kolonialno blago po najnižjih dnevni cenah ter se za množična naročila priporoča. 2377

Pozor industrijalci! v Sloveniji z vodno močjo (20 K. S.) francis-turbino, lastno elektriko in vodovodom, gozdom in vrtom ter dvema poslopijema se prodaja. — Naslov pove anončni zavod **Drago Beseljak**, Ljubljana, Cankar. nabr. 5.

GOSPODARSKA ZVEZA V LJUBLJANI.

V zalogi ima **MORSKO SOL**, v dobrih jutastih vrečah, katero oddaja zacarinjeno po K 3'60 z vrečo vred; nezacarinjeno po K 1'60 za kg, zacarinjeno iz Ljubljane, nezacarinjeno iz Logatca;

SLADKOR V KOCKAH po K 59.—;

PETROLEJ po K 19;

BENCIN po K 37.—;

KAVA, izbrana, „Maragogyp“ po K 70.—;

Vse cene veljajo za kg iz Ljubljane.

VZIGALICE, znamka „Helios“ in „Solo“, škatljica 78. vin.

Razun tega ima na zalogi **SVEČE, MILO** in druge razne predmete, ter služi na zahtevo s posebno ponudbo.

Sprejme se več raznašalcev in kolporterjev.

Naznanilo! P. n. občinstvu ter mojim cenjenim odjemalcem v vednost, da bo moja trgovina od 1. julija do 1. avgusta t. l. vsled dopusta mojemu osebju zaprta.

Ant. Krisper

Ljubljana, Mestni trg 26.

Bencin in vse avtomobilne potrebščine

Pnevmatika

Kolesa

za automobile, motocikle, kolesa za 40% v ceni znižana
kolesni plašči od K 265.—
zračnice od K 130.—

iz prvo vrstnega švedskega jekla, mirovni izdelki in vse potrebščine

J. Gorec, Ljubljana
Gosposvetska c. 14.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA.

Ljubljana, junija 1920.

Vabilo na subskripcijo 25.000 novih delnic po K 400 nominale v skupnem znesku K 10.000.000.

P. n.

Na podlagi sklepa rednega občnega zbora z dne 17. aprila 1920 in v smislu dovoljenja gospoda ministra trgovine in industrije z dne 28. maja 1920, VI. št. 912, je sklenil upravni svet zvišati delniško glavnico od

kron 10.000.000 na 20.000.000

in sicer na ta način, da se zaenkrat izda 25.000 delnic po K 400.— nominale pod sledečimi pogoji:

1. Posesnikom starih delnic se ponudi 12.500 novih delnic in to na ta način, da sprejmejo stari delničarji za vsaki dve delnici eno novo po kurzu od K 550.

2. Ostanek od 12.500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starim delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgornjem razmerju pripada, po kurzu od K 670.

3. Nove delnice paricipirajo na dobičku zavoda za leto 1921, vsled česar povrnemo subskribentom 4% obresti od dneva vplačila do 31. decembra 1920, t. j. pri optiranih

delnicah okroglo 11 kron in pri delnicah, ki se na novo subskribirajo, okroglo 13 kron za vsako delnico.

4. Subskripcijski rok traja od 18. junija do 10. julija 1920 in se ima protivrednost podpisanih delnic vplačati najdalje do 10. julija 1920.

5. Pravico repartitije si pridržijo upravni svet in se povrnejo od vplačila za nedodeljene delnice 4% obresti do dneva vrnitve denarja.

6. Prijave sprejemajo: Glavna blagajna podpisane zavoda in Menjalnica istega. — Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu. — Srpska banka v Zagrebu.

7. Kurzni dobiček (agio), ki se doseže pri izdaji novih delnic, gre v korist rezervnemu zakladu banke odštevisi emisijske stroške in pristojbine.

8. Vspeh subskripcije je zajemcem po garancijskem sindikatu.

9. Delničarji I. in II. emisije naših delnic, katere se glasijo na „Ilirsko banko“, morajo te delnice pri izvršitvi opcije predložiti, da se zaznamuje prenos istih na „Slovensko eskomptno banko“.

Upravni svet Slovenske eskomptne banke.

GOSPODARSKA BANKA

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadržne zveze, Dunajska c.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.